

Aan de slag met ‘samen beslissen’

De in 2015 gepubliceerde Handreiking gezamenlijke besluitvorming geeft praktische handvatten voor persoonsgerichte zorg. De implementatie daarvan is in de praktijk niet altijd makkelijk. Om zorgprofessionals te helpen, ontwikkelden InEen en het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) een leergang. “Het gaat erom dat het behandelplan meer van de patiënt zelf wordt”, aldus huisarts en projectleider Ilonka Brugemann.

“Persoonsgerichte zorg is het antwoord op bewegingen in de maatschappij en in de zorg”, vervolgt Brugemann. “Op een verandering in aandoeningen en een verandering van de betrokkenheid van patiënten. Er is meer te kiezen en veel mensen willen betrokken

Nederland. Het beschrijft vier fasen: voorbereiding van de patiënt op het consult, gezamenlijke besluitvorming over persoonlijke doelen, afspraken over de acties die hieruit volgen en evaluatie. Brugemann: “Tijdens de leergang leren de deelnemers hiermee te werken

Opzet training

De leergang bestaat uit een basisdeel van twee dagdelen voor duo's: huisarts en POH. Persoonsgerichte zorg is namelijk iets wat je samen doet. Na de basistraining kunnen de deelnemers individueel inschrijven op een vervolgtraining. Er is keuze uit ‘De coachende professional’ en ‘Persoonsgericht werken in de keten’. “Het gaat om een manier van werken die je jezelf eigen moet maken. Dat heeft tijd nodig”, legt Brugemann uit. Daarom zit er tussen de dagdelen van de basis cursus een periode waarin je in je eigen praktijk aan de slag kunt met ‘samen beslissen’. Tijdens de tweede bijeenkomst is er ruimte om de ervaringen te delen en daar feedback op te krijgen.”

“Het is een uitdaging om patiënten mee te krijgen”

worden. Een groot deel van wat op het spreekuur gezien wordt, gaat om leefstijlgerelateerde aandoeningen die de dokter niet met een pilletje kan genezen. Preventie en behandeling vragen in toenemende mate een inspanning van patiënten zelf. Daarom is het van belang dat zij zich herkennen in het behandelplan. Tegelijkertijd hebben we te maken met een toenemende zorgvraag en stijgende zorgkosten. En bovenal is de chronische zorg behoorlijk ‘vinkerig’ geworden. Daar worden professionals niet blij van. Ook dat verklaart de beweging naar persoonsgerichte zorg. We gaan terug naar de oorsprong van het vak van huisarts.”

Samen beslissen

De Handreiking gezamenlijke besluitvorming is een praktische uitwerking van het model voor gedeelde besluitvorming dat is ontwikkeld door InEen, NHG, Zuyd Hogeschool Heerlen, Universiteit Maastricht en het Zorginstituut

en ‘samen beslissen’ echt in de praktijk te brengen. Professionals hebben soms het idee dat ze dat al doen. Logisch, want voor de huisarts staat de patiënt altijd centraal. Toch komt het plan vaak uit de koker van de dokter. We moeten de omslag maken van deskundige professional naar coachende professional. Je stelt een diagnose en draagt ideeën aan, vervolgens kiest de patiënt zelf zijn behandeldoelen en de manieren om die te realiseren.”

Dat niet iedere patiënt warm loopt voor ‘samen beslissen’ weet Brugemann uit haar eigen praktijk. “Het is natuurlijk niet zo dat iedereen samen móet beslissen. Het gaat erom dat je als zorgprofessional inzicht krijgt in de patiënt die tegenover je zit. Een valkuil is om te snel te denken dat ‘jouw patiënten’ dit niet willen of kunnen. Uit onderzoek blijkt dat meer dan zestig procent wel degelijk wil beslissen over zijn eigen behandeling en daartoe ook in staat is.”

Projectleider Ilonka Brugemann: “We gaan terug naar de oorsprong van het vak van huisarts.”

Huisarts Leonie Tromp en POH Anne-Marie Daniëls dachten vanuit Zorggroep RCH Midden-Brabant mee in het praktijkpanel en namen deel aan de pilot.

Coachend werken

Huisarts Leonie Tromp en POH Anne-Marie Daniëls van Horus Huisartsenzorg in Tilburg dachten vanuit Zorggroep RCH Midden-Brabant mee in het praktijkpanel en namen deel aan de pilot. Persoonsgerichte zorg staat bij hen sowieso hoog op de agenda, vertelt Tromp. “We hebben binnen de zorggroep al jaren een kerngroep zelfmanagement en bieden ieder jaar scholing aan rond dat thema. Voor dit jaar hebben we de pilot van de leergang Professionele effectiviteit in persoonsgerichte zorg op de agenda gezet. Deze training steekt wat breder in en gaf voor ons een vervolg aan het coachend werken.”

“Het is een uitdaging om patiënten mee te krijgen in het samen beslissen”, vult Daniëls aan. “Als mensen al jarenlang gewend zijn aan de vaste routine bij de diabetescontrole, gaan ze niet zomaar om. En er zijn ook mensen die de beslissing liever bij een ander laten.”

Leuker

Tromp en Daniëls vinden het positief dat huisartsen en POH's uitgenodigd worden om samen deel te nemen aan de cursus. “Het is essentieel dat je dit binnen de praktijk samen doet en van

elkaar snapt waar je het over hebt. Zeker als je net start met deze manier van persoonsgericht werken.” Dat het niet altijd makkelijk is om tijd vrij te maken voor scholing, snappen ze ook. “De werkdruk bij huisartsen is op dit moment ontzettend hoog. Maar ‘samen beslissen’ maakt je werk een stuk leuker. Daarom raad ik iedereen aan toch tijd vrij te maken en zo’n training te doen.”

Beter resultaat

Als zowel de professional als de patiënt blijer wordt van de persoonsgerichte aanpak, is dat winst. Of het ook leidt tot betere uitkomsten voor de patiënt, is bij Horus Huisartsenpraktijk nog niet onderzocht. Daniëls: “Maar op de lange duur verwacht ik wel dat het betere resultaten geeft. Vroeger kregen mensen pillen mee die ze soms helemaal niet gebruikten. Na een paar jaar pulde het medicijnkastje uit. Nu geef je bijvoor-

beeld geen cholesterolverlagers mee als mensen ze niet willen. Je vertelt wel waarom jij denkt dat het beter is om het wel te doen en soms komen ze later dan toch op hun besluit terug. Met samen beslissen kom je verder.”

Meetlat

De training is onderdeel van een breder plan voor de implementatie van persoonsgerichte zorg, vertelt Ilonka Brugemann. “We zijn bezig met het ontwikkelen van een checklist voor persoonsgerichte zorg. Een soort meetlat die organisaties kunnen gebruiken om te zien waar ze staan. Zonder dat dit een nieuwe ‘vink’ mag worden trouwens. Daarnaast bekijken we welke plek persoonsgerichte zorg nu in de opleidingen heeft en wat daaraan kan worden verbeterd.” <<

Tekst: Margriet van Lingen

Meedoen of meer informatie?

De agenda op de NHG-website vermeldt waar trainingen worden georganiseerd. Aanmelden kan via de scholingsaanbieder in uw regio. Voor meer informatie over de inhoud van de leergang mailt u naar Esther Kersbergen van het NHG, e.kersbergen-brak@nhg.org.